Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIII. Ч. 227. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 27-го ЛИСТОПАДА 1956. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, NOVEMBER 27, 1956. No. 227. VOL. LXIII.

ПОРТОВІ ВАНТАЖНИКИ ВЕРНУЛИСЯ ДО ПРАЦІ

Ню Йорк. — Після одержання звіту від спеціяльної тричленної комісії, призначеної для розгляду ситуації спричиненої страйком портових вантажників, президент Айзенгавер звернувся до Генерального Прокуратора з пропозицією заборонити дальше ведення страйку. Основуючися на законі Тефт-Гартлі федеральний суддя Фредерік ван Пелт Браєн проголосив тимчасове припинення страйку на десять днів з тим, що після переслухання представників обидвох сторін буде проголошена заборона страйку на дальших 70 днів. Як ствердила згадана комісія, єдиною важливішою спірною справою у цьому страйку була вимога портових вантажників, щоб новий контракт між транспорто-вантажними компаніями і спілкою портових вантажників ґарантував однакову заробітну платню й однакові робочі й обезпеченеві умовини для портових вантажників в усіх американських східніх і південно-східніх портах. Дальшою спірною справою була справа підвищення заробітної платні; робітники домагалися підвищення заробітної платні з 2.48 за годину до 2.80 за годину, значить на 32 центи на протязі двох найближчих років; працедавці погоджувалися таку підвищку дати, але на протязі трьох років. Після проголошення судом заборони ведення дальшого страйку портові вантажники в Нюйоркському та інших портах вернулися до праці вже в неділю 24 листопада ц. р. Цього ж дня почалося в Ню Йорку вивантажування 107 кораблів, що прибули на протязі останнього тижня. Провідник спілки портових вантажників капітан Бредлі заявив, що провід спілки почне дальші переговори з керівниками транспортово-вантажних компаній в справі підписання нового договору негайно зараз після одержання доручення від Федерального Уряду Посередництва і Примирення. Таку ж саму готовість висловив і представник працедавців. Сподіваються, що переговори почнуться вже в середу цього тижня.

Ґрунтер твердить, що Захід не боїться погроз Хрущова

Вашинґтон. — Генерал Алфред М. Ґрунтер після повороту з Европи заявив, що „Захід зовсім не збирається лізти в могилу, як цього домагається Хрущов". Генерал Грунтер сміявся, коли репортери просили його дати пояснення до погрози Хрущова, який сказав на прийнятті в Москві, що комуністи „поховають в могилу" капіталістів. Ґрунтер заявив, що криза в Єгипті зовсім не викликала паніки серед західніх держав, як це було б можливе шість років тому. Атака СССР на Мадярщину переконала західні держави в тому, що вони мусять бути об'єднані, бо інакше „не було б іншого способу збереження нашої релігійної цивілізації". На думку Ґрунтера, НАТО ще й тепер не має стільки збройної сили, щоб стримати ворожу атаку на Европу, але західні держави не допускають до дій агресора, який боїться відплати західніх союзників. Генерала Ґрунтера вітали сальвою 17-ох гармат. Президент Айзенгавер вислав на його привіт свого дорадника Шермана Адамса, крім того на летовище прибули секретар армії Вілбир М. Брокер, шеф штабу армії ген. Максвелл Д. Тейлор і голова Червого Хреста — Елсворт Бункер.

Конґресмен Медден домагається „загальної динамічної" боротьби проти комунізму

Ню Йорк, Н. И. — Демократичний конґресмен з Індіяни Рей Дж. Медден промовляв на річних зборах Польського Національного Фонду і твердив, що коли б вільний світ був політично і економічно бойкотував СССР, то тепер не було б тієї „різні", якої комуністи доконали в Мадярщині. Конґресмен Медден був головою Конґресової Комісії, яка досліджувала злочин в Катині і членом іншої Конґресової Комісії, яка досліджувала комуністичну агресію в поневолених країнах. Ця комісія рекомендувала кілька років тому: 1. Відкликати визнання СССР та його сателітів 2. Залишити всяку торгівлю з комуністичними країнами. 3. Відкинути думку про „співіснування як комуністичний міт" та 4. Почати „загальну динамічну" боротьбу проти комунізму. Голова Польського Національного Фонду Адам Б. Лічак поставив резолюцію, яка домагається, щоб ЗДА відкликали визнання теперішнього польського уряду в Варшаві.

Вимагають резиґнації Ботлера

Денвер, Колорадо. — На зборах Демократичної партії в Денвері два члени Крайового Демократичного Комітету домагалися, щоб зрезиґнував голова цього комітету Пол М. Ботлер, а тоді можна б було вибрати нового голову. Резиґнації Ботлера домагалися Джордж Рок і пані Марґеріт Пейтон Томпсон. Вони обидвоє заявили, що голосували б за те, щоб головою партійного комітету став Джеймс А. Фіннеґен, який був керівником виборчої кампанії для вибору Адлея Е. Стівенсона під час виборчої кампанії 1956.

В АМЕРИЦІ.

● **Іміграційна Служба** в Вашинґтоні заявила, що не буде подавати до публічного відома списку нових мадярських іміґрантів з огляду на безпеку їхніх родин в Мадярщині, але команда військового табору в Кілмер, Н. Дж., подала пресі такий список, бо втікачі проти цього не протестували.

● **Колишній віце - президент** ЗДА Джан Ненсі Ґарнер із Ювалді, Тексас, відзначає 88-роковини свого життя 29 листопада, бо в стейті Тексас у той час відзначають „День Подяки". Колишнього віце - президента прийдуть поздоровити його діти, внуки та правнуко. В дійсності його уродини припадають на 22 листопада.

● **Бразилійський Конґрес** ухвалив законопроєкт про висилку батальйону війська для служби в „міжнародній поліції" ОН у Єгипті.

● **Департамент пошти** повідомляє, що від 2-го січня 1957 року найменша асекурація поштових пакунків становитиме 10 долярів, за яку треба буде платити по 10 центів. Досі найменша асекурація становила 5 долярів і за неї платили 5 центів.

● **На шляху** коло Лівінґстону, Н. Дж., собака напала на 200-фунтового оленя. В той час, як тварини билися, наскочило на них авто Вравнелла з Елизабету і обох їх забило на смерть.

● **Бувший арґентинський диктатор** Хуан Перон спростував вістки про те, що він має виїхати з Каракасу і залишити Венесуелю. Його віза скінчилася 9-го листопада, але її йому продовжено.

● **29 стейтових губернаторів** погодилися неділю 25-го листопада проголосити як „День Допомоги Мадярщині". Допомогою мадярським втікачам займається Міжнародний Допомоговий Комітет, що його очолює Енджер Віддел Дюк.

УКРАЇНЦІ НЮ ЙОРКУ ВІДЗНАЧИЛИ 1000-РІЧЧЯ ХРИСТИЯНСТВА УКРАЇНИ

Ню Йорк. — В неділю 25 листопада, старанням Української Католицької Парафії св. Юра, відбулася тут в залі „Фешен Інституту" Святочна Академія з нагоди Тисячоліття Християнства в Україні. Цю Академію звеличав своєю присутністю Стемпфордський Екзарх Кир Амвросій Сенишин, який ввійшов на залю точно в 5-ій годині і зараз після цього почалася програма Академії. Хор парафії св. Юра під дир. проф. Т. Онуфрика відспівав американський гимн та дві композиції Бортнянського: „Воскликніте Господеві" і „Вси язици". Принагідне слово українською мовою виголосив о. д-р М. Ваврик, ЧСВВ, а Хор Дітей школи св. Юра під дириґ. проф. І. Недільського відспівав „Пісню до св. Ольги" та „Молитву за вітчизну". Учениця Оксана Макаревич вітала Екзарха та присутніх від школи. Хор Церкви св. Хреста з Асторії під дир. проф. К. Лиска відспівав Бортнянського „Господи, Господи" і „Владико Отче". В другій частині виступали Бандуристи під дир. проф. Р. Левицького з піснями „Ой, горе тій чайці" та з „Повстанською піснею", а Жіночий хор „Боян" під дир. інж. Р. Степаняка відспівав „Діво Маріє" — слова Яр Славутича, муз. проф. Фоменка та „Благословенна" — слова Т. Шевченка, муз. Р. Степаняка. При акомпаніяменті проф. І. Приймa. Проф. Лев Добрянський виголосив промову англійською мовою, а Хор св. Юра відспівав „Покаяння" Веделя та „Боже, вислухай благання", чим закінчилася офіційна програма. Після цього Єпископ Кир Амвроз подякував всім тим, які причинилися до влаштування цієї Академії та закликав присутніх, головним чином матерів, іти слідами св. Ольги та жити згідно з християнською любов'ю, яка вможливлює любити ту країну, в якій живемо, і нашу Церкву та наш нарід. Українська мати повинна подбати для своєї дитини не тільки катехизм, але й український буквар та історію України.

Імпрезу у Фешин Інституті попередили врочисті відправи в церкві св. Юра перед полуднем. У відправах взяв участь Екзарх Кир Амвроз, якого перед вступленням до церкви вітав від імені Об'єднаного Комітету Українських Американських Організацій Ню Йорку його голова, мґр. Роман Гуглевич. Владика під час Богослуження виголосив, глибоку своїм змістом, проповідь, темою якої були обов'язки, що їх повинен виконувати добрий американський громадянин і український патріот. Церква, як і опісля заля Фешен Інститут були вщерть заповнені громадянами.

„ДНІСТЕР", 361-ий ВІДДІЛ УНСОЮЗУ В НЮ ЙОРКУ, ВІДЗНАЧИВ СВОЄ 30-ЛІТТЯ

— Ню Йорк. — Товариство „Дністер", 361-й Відділ Українського Народного Союзу в Ню Йорку, відзначило минулої суботи, 24-го листопада, 30-річчя свого існування та своєї активности. З цієї нагоди влаштовано в балевій залі готелю Ґовернор Клінтон ювілейний бенкет - баль, в якому взяло участь 300 осіб, в цьому багато піонерів українського союзового та загально - громадського життя метрополії, як теж їхні, народжені в цій країні нащадки та активні громадяни з післявоєнної іміґрації. Бенкет, що почався о год. 7-ій ввечорі, започатковано відіграванням американського та відспіванням українського національних гимнів. Голова Бенкетового Комітету, проф. Михайло Лисогір, відкрив імпрезу короткою промовою, вітаючи піонерів, членів і гостей та передаючи дальший провід членові „Дністра" і заступникові голови. предсідника УНС, адв. Михайлові Пізнакові. Гостей зокрема вітав голова Т-ва, п. Іван Галичин, брат головного предсідника УНС, п. Дмитра Галичина. Коротке звідомлення про працю і досягнення „Дністра" за час його існування склав його довголітній секретар і тепер гол. контролер УНС, п. Петро Кучма. Із цього звіту виходить, що „Дністер" кількістю своїх членів є тепер другим з черги найбільшим Відділом УНСоюзу, як ріка Дністер є другою після Дніпра, найбільшою рікою України. Д-р Василь Вишиваний, касир Т-ва, вітав і представляв піонерів Т-ва, як приявного на бенкеті його першого заслуженого голову і співосновника Іллю Гузара, Михайла Боднара, Максима Савицького, Михайла Олексіва, Василя Лазуту, покійного вже Михайла Никифорука та інших. „Ці та інші піонери — говорив промовець — не щадили ні труду, ні часу, ні гроша і віддалися всеціло громадській праці, створивши організацію, яка записала себе золотими літерами в історію українського Ню Йорку". Їхніми пересмцями у цій праці назвав промовець Петра Кучму. І. Галичина, Ст. Ковальчука, М. Левковича, Ст. Левка, Ст. Володимира Хоміцького, М. Василишина та ряд інших, а з новішої іміґрації проф. Лисогора, проф. Вол. Барагуру, пп. Винника, Данилика та інших. Окремо згадано та вшановано вставанням з місць і хвилиною мовчанки тих 183 члени Т-ва, які померли. Короткі привітання-промови виголосили гол. предс. УНС п. Д. Галичин, голова Об'єднаного Комітету мґр. Р. Гуглевич, ред. „Свободи" А. Драган, гол. радний УНС д-р Я. Падох, митрофорний протоєрей всч. о. Лев Весоловський, та протоігумен ЧСВВ, всч. о. Микола Когут. Були приявні на бенкеті та зголосили свої привітання представники інших Відділів УНСоюзу, представники численних місцевих товариств, між ними представники Відділів інших братерсько - запомогових організацій: УРСоюзу, „Провидіння" та „Народної Помочі". Крім згаданих уже, на бенкеті були приявні ще два інші члени Головного Уряду УНС, а саме гол. секретар п. Григорій Герман та гол. радна п-ні Марія Демидчук. Була теж мистецька програма, в якій виступали відомі наші артисти п. Ганна Шерей з Ню Йорку і Анатоль Радванський з Филаделфії. Їм акомпаніювала на фортепіяні п. Зоя Маркович. Бенкет започатковано і закінчено молитвою. Після бенкету відбувся баль.

З нагоди ювілею видано чепурну програмову книжечку з коротким нарисом історії „Дністра", програмою ювілейної імпрези та численними привітаннями для „Дністра" з нагоди ювілею. Книжечку зредаґувала окрема комісія з д-ром В. Вишиваним на чолі.

БОЛЬШЕВИКИ ВИВЕЗЛИ НАДЯ, ЗЛАМАВШИ МАДЯРСЬКО-ЮҐОСЛАВСЬКУ УМОВУ

Відень. — Найбільшою політичною сенсацією із останніх сумних подій на Мадярщині стало арештування і вивезення кол. мадярського прем'єра з днів останньої революції на Мадярщині, Імре Надя і 42 інших мадярів, які 4 листопада ц. р. знайшли були азиль в юґославській амбасаді у Будапешті. Між юґославським і новим мадярським урядом Кадара дійшло було до порозуміння, за яким мадярський уряд заґарантував персональну безпеку і недоторканість всіх тих 42 мадярів якщо вони залишать юґославську амбасаду. На цій підставі Імре Надь, 9 інших чоловік, здебільша членів його уряду, вдова по повішеному за „тітоїзм" колишньому міністрі Раскові, 15 інших жінок і 17 дітей разом 43 особи, всіли в четвер минулого тижня до автобуса, що його прислав був перед юґославську амбасаду мадярський уряд. Але зараз після того, як автобус рушив з місця, вскочив на ступінь совєтський старшина, а з бічної вулиці виїхали два навантажені совєтськими вояками авта, які заїхали перед і поза автобус. Його скеровано до совєтської військової командатури і після того слід загинув за всіми тими мадярами. У віденській пресі появилась вістка, що Імре Надя, після переслухання большевиками, повели ще на побачення з Яношом Кадаром, після чого ніби-то „на бажання Імре Надя" як повідомив комуно - мадарський уряд — вивезено всіх — до Румунії. Офіційна мадярська версія така, що Надь сам „просив" перевезти його до „іншої соціялістичної країни". Тим часом нема ніякого доказу, що вони прибули до Румунії і там живуть, дармащо східньо-німецькі газети подають, що Надь „на свободі в Румунії". Юґославський віцеміністер закордонних справ негайно гостро запротестував проти „яскравого порушення порозуміння і міжнародних звичаїв", а в день пізніше юґославський уряд вислав ідентичні ноти до Москви і Будапешту з домаганням негайно дозволити всім вивезеним 42-м мадярам або вернутись на волю до Мадярщини, або скористати з політичного азилю в Юґославії. Москва до цього часу не відповіла ні словом про цю справу.

Москва мобілізує своїх „єпископів" на підтримку совєтської пацифікації на Мадярщині

Москва. — Совєтський уряд зпочаткував нову широку пропаґандивну кампанію з метою опрокидування виявлених на Заході фактів совєтського народовбивства на Мадярщині, зокрема масової депортації мадярської молоді і робітників до Совєтського Союзу. До цієї кампанії змобілізувала Москва проводи православної та інших церков, наказуючи їм заперечувати вістки про депортацію мадярів та водночас із цим осуджувати ізраїльську й англо-французьку аґресію на Єгипет. Православний єпископ Мукачева й Ужгорода, як теж православний архиєпископ Львова і Тернополя Палладій заявив, що населенню їхніх дієцезій нічого невідомо про будь-які депортації ув'язнених у зв'язку з „фашистівським путчом" осіб із Мадярщини, і що воно не бачило ніяких таких транспортів. Зокрема закарпатський єпископ підкреслив у своїй заяві, що „нічого такого" не бачили навіть мадяри, що в числі 21,000 живуть на Закарпатській Україні і які „дуже пильно стежили за всіма транспортами на закарпатських шляхах і залізницях". Виступив проти „паліїв війни", що поширюють наклепницькі відомості про Сов. Союз теж провідник литовських католиків д-р І. Станкевічіус і навіть жидам у Ташкенті наказано висловити своє обурення з приводу „ганебної аґресії" Ізраїлю.

Совєтські інтриґи викликують розкол серед арабів

Баґдад. В мин. тижні чотири мусулманські держави, які належать до т.зв. Баґдадського пакту — Туреччина, Іран, Ірак і Пакістан — проголосили спільний комунікат, в якому вони висловили своє стурбування зростом комуністичної, насправді совєтської пенетрації та заявили рішення протиставитися їй. Зокрема Туреччина і Ірак з найбільшим стурбуванням стежать за зростом совєтських впливів на території Сирії. Сирія від початку приходу до влади в Єгипті Ґамаля Насера була найвірнішим союзником Єгипту і прийняла проcовєтську орієнтацію єгипетського президента. Недавно до Сирії прибули совєтські „інструктори", туди ж прибуває совєтська зброя. Напруження між Сирією і Іраком на цьому тлі велике, що появились плітки про замір Іраку просто заатакувати Сирію. Ірак рішуче спростовує це, а військові фахівці виключають таку операцію просто тереновими і технічними трудноoщами: між отими країнами простягається на сотні кілометрів пустеля. На терені Йорданії перебувають тепер війська і Сирії і Іраку, ніби для охорони Йорданії проти можливої аґресії збоку Ізраїлю. В усякому разі — хоч усі ті держави боронять принципу суверенности країн, які відзискали свою державність після колоніяльного стану, проте між ними далеко нема згоди.

БЕНКЕТ З НАГОДИ 30-ЛІТТЯ Т-ВА „ДНІСТЕР", 361-го ВІДДІЛУ УНС

Господарі і гості під час бенкету, влаштованого з нагоди 30-ліття Т-ва „Дністер", 361-го Відділу УНСоюзу, минулої суботи, 24-го листопада ввечорі, в готелі Ґовернор Клінтон в Ню Йорку.

СПРАВА МАДЯРЩИНИ ГРОЗИТЬ РОЗКОЛОМ МІЖ МОСКВОЮ ТА БЕОҐРАДОМ

ВЗАЄМНА ПОЛЕМІКА ПАРТІЙНИХ ОРГАНІВ. — ПОЛЬЩА ПІДТРИМУЄ ТІТА. — СХОПЛЕННЯ НАДЯ ЗАГОСТРИЛО СИТУАЦІЮ

Беоґрад. — Між Москвою і Беоґрадом такі напружені відносини, що закордонні обсерватори не виключають нового одвертого роздору між тими двома комуністичними державами. В п'ятницю минулого тижня, 23 ц. м. московська „Правда" ніби у примирливому тоні заапелювала до юґославських комуністів, щоб „не заводити сварок, не приймати політики взаємних атак і не завертати до атмосфери розбіжностей", бо, мовляв, це шкодить „спільній справі соціялізму". Але водночас „Правда" знову полемізувала з голосною промовою Тіта, яку він виголосив два тижні тому в Полі і в якій він атакував був „сталіністів" у Москві. „Правда" знову заквестіонувала становище Тіта, бо, мовляв, коли Тіто вважає, що не всі совєтські способи „будування соціялізму" добрі для Юґославії, то так само треба погодитись, що не всі юґославські методи сприйнятливі для інших „соціялістичних країн". Юґославська преса передрукувала в цілості ту статтю „Правди", але, за обсерваціюю закордонних кореспондентів, юґославські керівні чинники менше звертають увагу на апель до згідливости, як на нову критику під їх адресою збоку Москви. Атмосферу загострило схоплення большевиками в Будапешті Імре Надя, бо юґославські керівні кола вважають той останній насильницький акт московських большевиків є спеціяльним визовом під адресою Юґославії. Мовляв, мадярський уряд Кадара дав ґарантію свободи для Надя і його товаришів напевне в порозумінні з совєтським урядом та совєтською військовою командантурою у Будапешті і тому зламання тієї умови було свідомим поличником для Юґославії від Москви, обрахованим на дискредитацію Тіта в очах інших сателітних країн. Моральну підтримку Тітові в цьому юґославсько-совєтському спорі дала Польща. Офіційний тижневик польської комуністичної партії „Трибуна Вольносці" оприлюднив солідарність польських комуністів із загальною оцінкою Тіта щодо ситуації на Мадярщині. Правда, польські комуністи промовчують становище Тіта щодо другої інвазії совєтських танків у Будапешті, а зате погоджуються з осудженням першої інтервенції совєтських військ ще за уряду Ерна Ґеро і Імре Надя. Зате польські комуністи не відрізняють „сталіністів" у Москві і „не-сталіністів", якими є ніби „хрущівці", бо саме Хрущов і Мікоян були тими, що перші намагалися стероризувати Варшаву. Тому, що водночас французькі комуністи офіційно виступили проти Тіта, а італійська комуністична партія займає ніби посереднє становище, американські комуністи також виступили проти совєтської акції на Мадярщині, — то з усього цього видно, що внутрі інтернаціонального комунізму розпалились знову такі різниці, які підірвали повагу Москви, як керівного і диспозиційного центру для всіх комуністів у світі.

Об'єднані Нації прийняли нову резолюцію проти Англії, Франції і Ізраїлю

Об'єднані Нації. — Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй рийняла в суботу 24 листопада нову резолюцію, що її зголосили азійсько - африканські держави, з закликом до Англії, Франції і Ізраїлю, щоб вони „зараз" забрали війська з окупованих єгипетських теренів. Резолюцію прийнято 63 голосами проти 5-х, при чому „проти" голосували тільки Англія, Франція, Ізраїль, Бельгія і Нова Зеляндія. З'єдинені Держави, перевівши в кулюарних пеерговорах злагіднення первісного гострішого тексту резолюції, голосували також „за". Стримались здебільша південно - американські республіки. Бельгія голосувала „проти" тому, що її додаток до резолюції, який брав під увагу арґументи Англії, Франції і Ізраїлю, щоб „міжнародна поліція" зайняла окуповані терени, перепав в голосуванні 37 голосами „проти" при 23-х „за" і 18-х, які „стримались". У міжчасі повідомлено, що Ізраїль відкликав із Синайського півострова дві бриґади силою 8,000 вояків, французи відкликали одну третину своїх військ, а англійці один курінь. Єгипет погрожує воєнними діями і закликанням на поміч „чужих добровільців", якщо всі його вороги не евакують Єгипту „негайно".

В СВІТІ

● **Коли перші відділи „міжнародної поліції" ОН** прибули до Порт Саїду, окупованого англійцями, вибухла така спонтанна маніфетація приязних місцевих арабських мешканців, що відділ з 190-х норвезьких вояків, зодягнених у блакитні шоломи, з найбільшим трудом зберіг військовий порядок. Це була перша маніфестація понад 20,000 арабів, яку дозволили англійці.

● **На залі Об'єднаних Націй** у минулу середу виникло збентеження під час голосування над резолюцією, що закликає Совєти і комуністичний мадярський уряд допустити на Мадярщину обсерваторів ОН. Коли урядовець Секретаріяту ОН, відчитуючи одну державу - члена ОН за другою, дійшов до Польщі і автоматично проголосив „ні" за звичкою, що сателітна Польща завжди голосує з Совєтами, — польські делеґати закричали: „Ні, ні, Польща стрималась!" Це була величезна несподіванка для всіх присутніх делеґатів і найбільша прикрість для совєтського міністра Шепілова.

● **Комуністичний Китай** закликав свого совєтського союзника до „соціялістичної обережности" у формуванні взаємин з іншими „народними демократіями" і перестеріг його проти „великодержавницького шовінізму". „Щоб оминути помилки, приязнь і солідарність мусять бути уґрунтовані на рівності", — повчало пейпінґське радіо своїх московських учителів і опікунів. Комуністичний Китай, найбрутальніший у власній внутрішній політиці, почуває себе ніяково з уваги на обурення, що охопило цілий світ в зв'язку з кровавим здушенням большевиками революції на Мадярщині.

● **У транспортуванні „міжнародної поліції"** з летовища під Неаполем до Єгипту надалі братимуть участь — поруч із швайцарськими пасажирськими літаками — також три італійські літаки. Вони перевозитимуть головно амуніцію і важкий виряд міжнародного війська Об'єднаних Націй.

● **Ізраїль** в офіційній заяві спростував єгипетсько-совєтські закиди, начеб то французи боролися по стороні Ізраїлю. Ізраїль признав, що літаки і танки в ізраїльській армії були частинно французького походження, але всі вони мали ізраїльські залоги.

● **Канцлер Аденауер** відбув розмову із прибулим до Бонну президентом Міжнародного Банку для Відбудови і Розвитку, Юджіном Влеком, про можливості/допомоги Єгиптові у збудуванні Асванської греблі над Нілом, що наводнила б величезні простори піскових неужитків. Аденауер уважає, що, відмовившись взяти участь у фінансуванні того величезного підприємства, ЗДА допустилися політичної помилки.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПЕРЕМИР'Я ЧИ МИР

Коли після несподіваного наїзду Англії і Франції на Єгипет на одній лінії опинились ЗДА, СССР і арабський світ, найбільше лихо такого „спільного фронту" полягало у непорозумінні, що його він міг викликати у наївних людей: наче б дійсно цілі Америки і Москви покриваються у цьому міжнародному конфлікті. Тим часом Вашинґтон осудив акцію Англії і Франції, як акцію, що погіршила мирові шанси у світі, а Москва — як небезпеку для совєтського плящдарму в Єгипті. І тому, хоч ЗДА і СССР голосували за резолюцію Об'єднаних Націй про негайне припинення боїв у Єгипті, зараз же після того обидві ті великодержави заняли явно протилежне становище: Америка, як це заявив державний секретар Доллес 18-го листопада ц. р., вважає, що на Середньому Сході не буде спокою, поки не будуть розв'язані остаточно два актуальні конфлікти — ізраїльсько-арабський і Суеський, — а Совєти намагаються поглиблювати й поширювати конфлікти.

І тут виринає площина для зближення американського та англо-французького становища. Америка — читаємо в коментарях вашинґтонських кореспондентів — була б дуже рада, якби можна було затримати „міжнародну поліцію" в обширі Суеського каналу, ба навіть в цілій долині Нілу, якби та військова сила Об'єднаних Націй була не фіктивною, а дійсною. Бо тоді, завдяки її приявності, можна було б легше примусити Єгипет до згоди та до миру із Заходом в справі Суеського каналу і до миру з Ізраїлем на плятформі визнання ізраїльської держави. Англійський і австралійський міністри зовнішніх справ, Селвайн Ллойд і Ричард Керзі, нараджувались в цій справі з діючим заступником Доллеса в Ню Йорку, Гербертом Гувером, мол., Ллойд і французький міністер зовнішніх справ Піно їздили до Вашинґтону не тільки в справі постачання американської нафти західньо-европейській економіці, якій загрожує поважна криза внаслідок припинення довозу нафти з Середнього Сходу, але й у ще важливішій справі — дальших кроків задля осягнення тривкого замирення на Середньому Сході.

Але офіційний арабський світ, очолюваний Єгиптом, не хоче тривкого миру. Московська дипломатія далі інтригує і під'юджує єгипетського президента Нассера, підсуваючи йому ідею реваншу у війні з Ізраїлем та політичної помсти супроти Англії і Франції, а не ідеї замирення. Як показав досвід недавнього минулого, совєтські „приятельські поради" знаходили легший доступ до серця і розуму єгипетського президента, що має психіку всіх відомих із всесвітньої історії амбітних військових диктаторів, — аніж дійсно розумні й щирі поради дипломатії ЗДА. Тому Єгипет спершу знаціоналізував компанію Суеського каналу, опісля заповнився совєтськими літаками і танками, за які заставив свій господарський потенціял, і тому — як це розкрила ізраїльська кампанія на Синайському півострові — безсумнівно приготовлявся до знищення Ізраїлю. Тепер — читаємо — Єгипет прийняв „сердечну оферту" Москви мерщій виповнити прогалину, що її зробили в єгипетській збройній силі англійці, французи й ізраїльці. Єгипет рішуче відкинув також суто технічну співпрацю з англійськими і французькими компаніями для прочищення Суеського каналу від затоплених у ньому самим ним, Єгиптом, 54-ох кораблів і двох залізних мостів. Єгипет запротестував також проти участи в „міжнародній поліції" канадійців, новозеляндців і пакістанців. Виходить, що по єгипетському боці немає найменших познак примирливости і готовости піти на компромісову розв'язку обох кардинальних середньо-східніх проблем, як не було їх і раніше, перед воєнними походами Ізраїлю, Англії і Франції.

Якщо середньо-східня криза відтягнула увагу світу від середньо-европейського терену і цим допомогла Совєтам криваво розправитись з мадярами, то переведена ними масакра на Мадярщині послабила віру рядових арабів, вщеплювану совєтською пропаґандою, що єдина Москва стала цілком і беззастережно по стороні Єгипту, бо — мовляв — погрожувала Англії і Франції далекосяжними ракетами і готовилась вислати над Ніл своїх „добровільців". Перспектива зазнати в майбутньому долі, подібної до тої, якої зазнала Мадярщина від совєтського „союзника", занадто страхітлива, щоб не відстрашувати тверезіші й критичніші арабські елементи. У цьому й надія американської дипломатії. Осягнення миру на Середньому Сході через розв'язання його „основних проблем", як їх назвав Доллес, — трудне і далеке. В інтересі совєтського імперіялізму та міжнародного комунізму лежить не допустити не то до миру, а навіть до закріплення перемир'я. А таке перемир'я, яке існує в Кореї, у В'єтнамі й у Середній Европі з Німеччиною включно — є завжди або помостом до миру, або — повсякчасним джерелом вибуху нової війни.

ЗУДАР В ЮҐОСЛАВІЇ

Сміливий виступ Мілована Джіласа, колишнього заступника юґославського президента Тіта й колишнього ідеолога юґославської комуністичної партії із статтею в американському ліберальному журналі „Ню Лідер" на тему революційного руху серед совєтських сателітів закінчився, як і треба було сподіватися, його ув'язненням. Тільки таку відповідь зміг дати Тіто і центральний комітет юґославської комуністичної партії на арґументи й висновки Джіласа, що „революція на Мадярщині означає в загальному початок кінця комунізму", і що навіть т. зв. національний комунізм у такій формі, в якій існує він у Юґославії, неспроможний повести робітників й селян до свободи.

В історії юґославського антимосковського спротиву Мілован Джілас має своє ім'я і місце. Це він в 1948 році, ще перед тим, як комуністична Юґославія стала на шлях розриву з Москвою, писав і друкував в офіційному органі юґославської комуністичної партії статті, в яких доказував неминучість цього розриву і обстоював окремий шлях Юґославії в здійснюванні „побудови соціялізму".

Через шість років, в 1954 році, Джілас відважився виступити проти комуністичної бюрократії в Юґославії, яка, на його думку, перешкоджає користати з досягнень демократії. Водночас із цим він висловив уже тоді „єретичну" думку, що комунізм і комуністи не є конечні для здійснення соціялізму в якійсь країні. Цей виступ викликав рішучу, хоч не надто гостру, реакцію збоку Тіта і керівної комуністичної кліки в Юґославії. Джіласа усунено з усіх урядових та партійних становищ, а коли він, не зважаючи на все це, не покорився і виступив із своїми поглядами в закордонній пресі, його, разом з другим комуністом, Дедієром, засуджено в січні 1955 року за ворожу для Юґославії пропаґанду на півтора року в'язниці, яку то кару потім скасовано. Джілас став приватним громадянином і, не мавши можливости дістати працю, почав писати спогади, щоб видати їх в Юґославії і тим заробити трохи грошей на прожиття. Але видати спогадів йому не вдалося, бо ніяке юґославське видавництво не захотіло їх прийняти. Джілас написав про це до „Ню Йорк Таймсу", і тоді з сторінок комуністичної преси посипалися на нього знову громи за те, що він, мовляв, ширить наклепи на „свободу слова" в Юґославії. Проте, Джілас продовжував друкувати закордоном свої статті про нове московське „колективне керівництво", очолюване Хрущовим, в яких критикував його гостро і безоглядно, в той час, коли Тіто пішов уже був на злагоду з Москвою і коли вже совєтські та юґославські комуністичні „достойники" розпочали взаємні відвідини.

Тіто і його кліка, що сприймали спершу виступи Джіласа без гострої реакції, рішилися його ув'язнити аж тепер, коли Джілас виступив із своєю критикою юґославської комуністичної системи й із своїми передбаченнями про неминучий кінець комунізму в нюйоркському журналі „Ню Лідер", і коли підписав умову з одним із американських видавництв на видання своїх спогадів під назвою „Країна без справедливости".

Ув'язнення Джіласа (його заарештовано знову, як в 1954 році, на підставі параграфу 118 юґославського карного закону про ворожу для держави пропаґанду) — це черговий вияв зудару незалежницьких сил з комуністичними режимами, що проявився недавнім протимосковським рухом у Польщі і кривавою революцією на Мадярщині. Своїм виступом Джілас довів переконливо, що т. зв. тітоїзм, чи пак національний комунізм Тіта та його послідовників у сателітних країнах є таким же реакційним і протинародним явищем, як офіційний московський ленінський, сталінський, чи хрущовський комунізм. Він підкреслив що юґославський буцімто самостійний, чи пак унезалежнений від Москви комунізм такий же безвиглядний і шкідливий для народних інтересів, як і комунізм московського типу.

Пішовши минулого року на злагоду з Москвою, Тіто став на шлях заперечення принципів рівности і невстрявання у внутрішні справи окремих країн, що під їх гаслом він добився в 1948 році успішного унезалежнення від Москви. Те, що Тіто, з одного боку засудив тепер совєтську інтервенцію на Мадярщині, а з другого водночас виправдав її, як „менше зло", неминуче для справи рятування соціялізму і світового миру, розкрило всю опортуністичну й реакційну суть його доктрини, що на неї почали безкритично покладати цілком неоправдані надії деякі політичні кола на Заході. Цю реакційну суть тітоїзму і його цілковиту неспроможність знайти вихід із заґнаного в сліпу вулицю „світового комунізму" підтвердив своїми виступами Джілас так само, як угорські події підтвердили неспроможність т. зв. національного комунізму на Угорщині вивести цю країну із спричиненої комуністами господарської і політичної безвиводі.

Ув'язнюючи Джіласа, противника дружби з Москвою і безоглядного критика тітовської комуністичної системи в Юґославії, Тіто поставив себе в одному ряді з Сусловими і Сєровими, ліквідаторами національного спротиву на Мадярщині та в інших сателітних країнах. Цим засвідчив він банкрутство доктрини, яку визначено словом тітоїзм і визнавці якої намагаються поширювати погляд, що єдиним рятунком від катастрофи, спричиненої московським комунізмом, може бути т. зв. національний комунізм

МИСТЕЦТВО

Живописець вмілою рукою,
Пристрасним поривом таланту
Переніс на аркуші весну
Із недавно скреслою рікою.

Прийде осінь.
Опадуть листки.
А в його настудженій хатині
Все текти́муть води сині-сині
Назавжди весняної ріки.

ПЛАТОН ВОРОНЬКО

Любомир О. Ортинський

ПІДСУМОК ПОЛЬСЬКО-УГОРСЬКИХ ПОДІЙ

Останні події в Польщі та на Угорщині і реакція на них західнього світу заохочують зробити підсумок з того досвіду і висновки, які можуть придатися для плянування визвольної політики інших поневолених російським большевизмом народів. Їх треба зробити, щоб раз і на завжди вилікувати і себе самих, а частинно, може, і поневолені народи від ілюзій, необґрунтованих спекуляцій і сподівань, внаслідок яких можуть прийти не лише розчарування, але деколи і ситуації, що межують з національними катастрофами.

Співчуття проти танків

Головним підсумком названих угорі подій мусить бути ствердження, що розрахунок на збройну інтервенцію і допомогу Заходу, навіть в разі частинно успішних повстань у поневолених країнах, є, принаймні в теперішньому міжнародному положенні, мало правдоподібний. Страшне мариво атомово-водневої війни, а не хрестоносні походи в ім'я великих ідей і визволення інших народів, є тою максимою, яка диктує сьогодні політичний маршрут великих потуг і яка стримує їх від активної, в даному випадку — збройної допомоги поневоленим народам. І то навіть тоді, коли є евідентні, масові докази революційної акції поневоленого народу, коли, як це було у випадку апелю прем'єра Надя до ЗДА і ОН — можна спертись на леґалізм, на вияв волі народу і зсинхронізоване з ним прохання уряду.

Чи така політика вийде людству на користь, чи слушно підмітив Е. Кларк в „Таймі", що: „Пролив крови угорців був краплею в морі того, що потерпів би світ в тотальній війні"? Це є друга тема, і її лишаємо на боці. З українського боку вже не раз ця тема була порушувана, арґументована, і сьогодні можемо лише ствердити, що, як дотепер, ми мали слушність. Зрештою не вважаємо, що це питання виринуло аж з вибухом угорського повстання 1956 р., бо і до того часу і від початків існування російсько-большевицької імперії перший з перших український народ давав своєю визвольною боротьбою і жертвами досить нагод і причин до призадуми, а може і якоїсь акції.

Закріплювати вихідні позиції

Очевидно, сьогоднішня міжнародна ситуація і політично - мілітарна настанова Заходу не є петрифікована, навпаки, вона сливе кожного дня міняється, а в зв'язку з тим міняються і вигляди на допомогу зовнішнього світу поневоленим Москвою народам. Але і в кориснішому для нас міжнародному положенні, і при більших виглядах на збройну поміч ззовні цей фактор завжди треба буде розцінювати лише як допоміжний, як своєрідний „калькульований риск" і не вільно будувати на ньому цілої визвольної політики та боротьби.

Тим часом з тези про помилковість розрахунку на інтервенцію випливають, на нашу думку, такі висновки:

1. Політична еміґрація не повинна нічим спричинятись до створювання серед поневоленого народу на батьківщині враження, що Захід тільки й чекає, щоб при першій нагоді активно допомогти визвольній боротьбі. За визволення українського й інших поневолених народів ніхто на Заході не згідний ризикувати хоча б одним пострілом доти, поки з тим пострілом не буде пов'язана боротьба за власну екзистенцію й інтереси народів Заходу.

2. Не виключаючи допомоги зовнішнього світу, навпаки, стараючись про неї, все ж мусимо ще і ще раз усвідомити собі, що волі ніхто не подарує, за неї треба тяжко боротись. А щоб ця остаточна боротьба була успішною, треба зберігати всі сили, кожну людину, кожне матеріяльне надбання, яке буде вирішальне в останній фазі змагу.

3. За останні десятиліття, зокрема в останній декаді, український народ дав стільки доказів безприкладного героїзму (згадати б тільки збройну дію УПА, визвольного підпілля і багатогранну боротьбу цілого народу), що в сучасності й майбутньому треба застосувати я к н а йстрогішу економіку крови і майна. На великі жертви ще буде час.

4. Більші жертви, ніж всі інші поневолені народи, приніс за 39 років російсько-большевицького панування — український народ. Вже ради збереження свого біологічного стану наш нарід потребує передишки. Це знає найкраще він сам, і тому його теперішні форми боротьби з окупантом є такі, а не інші. Він, нарід на батьківщині, одинокий має право про себе і свою боротьбу рішати, і тому всякі впливання ззовні, „роблення революції" чи її „підтримування" ззовні не є на місці.

5. Приклади Польщі і Угорщини в клясичний спосіб проілюстрували, що для ведення боротьби еміґраційного керівництва їм не треба! Поляки в Познані і в Варшаві не питали дозволу і не чекали на накази Андерса, Залеського чи Міколайчика; угорські повстанці не консультувались „леґального" Горті, чи „революційного" ген. Цако з Вад Галю коло Інсбруку, чи ген. Гоняді з його мюнхенської „головної квартири". В обидвох випадках вистачило власних, „домашніх" сил, мозків і полководців.

Кристалізується справжня третя сила

В ланцюгу протибольшевицької боротьби дві останні його ланки — Польща і Угорщина — посунули справу визволення, заініційовану і десятиліттями одинцем проваджену самою Україною, значно вперед. Коли йде про відгомін назовні, вони дорешти викрили брутальність російського колоніялізму і розкрили ще раз його справжні цілі. Але чи не найбільше їх значення полягає в тому, що серед носіїв боротьби з большевизмом, витворилось почуття спільности інтересів, почуття спільного фронту. І то не лише декларативно, але фактично. Цей фронт ще не є настільки скоординований, щоб уже сьогодні одностайно діяти. Поодинокі відтинки фронту йдуть ще своїми власними шляхами до вихідних позицій великого бою. Але йдуть. Українці на батьківщині знають сьогодні „місце постою" поляків й угорців, ці останні мають образ про поставу українців. В цей спосіб кристалізується поважна сила, яка в слушний час, що його не визначати ані нам з еміґрації, а може навіть і не генеральним штабам Заходу, може об'єднати коло себе решту поневолених народів і кинути на терези вирішального бою всі свої людські і матеріяльні ресурси та спроможності. А вони вже будуть поважним фактором сили, і тоді може прийти реалізація клясичної девізи про те, щоб різно йти, але спільно вдаряти. І це дасть найбільші шанси на звільнення від російського імперіялізму. Тоді, правдоподібно, можна буде розраховувати теж і на активну допомогу західнього світу.

Михайло Б. Корський

СПЕКУЛЯЦІЯ НА НУЖДІ

Про здирство і визискування підбитих москвинами народів є багаті джерела. Новинкою є те, що москалі почали експлуатувати навіть і тих людей, що від них утекли за моря-океани.

І справді, хто б подумав, що недавні утікачі-„діпісти" будуть предметом московського визиску, після того, як стали вони громадянами Америки, Канади, Англії, Австралії і інших вільних країн. Та не тільки бувші скитальці, а навіть старі еміґранти і ті, що в Америці народились.

Отож, хитрий москаль дозволив писати листи за кордон. Проголосивши так звану „мирну коекзистенцію", він заохотив писати до рідних і знайомих листи, в яких цензура стала ніби не добачати нужди „совєтських громадян". Більше того, з листами почали прибувати навіть фотографії голих, босих, людей, які викликають жах і стиснення серця. Як же ж тим людям не допомогти?! Кожному, хоч би зовсім чужому, не спаде на думку відкласти листа і не відгукнутись, не допомогти нужденним, голодним, хворим і старим, залишеним самим на себе, чи навіть сиротам, батьки яких з голоду, холоду і непосильної праці померли у Сибіру.

Під враженням листів, люди забувають за все і спішать з допомогою. Ось і мій колеґа, який приїхав до Америки п'ять років тому і власними руками заробив собі дім, купляє на два вбрання матерії, підшивки, ниток, ґудзиків тощо, платить за все 15 дол. і просить пройтися з ним до посилкової фірми у Клівленді, щоб там надати посилку.

У посилковій фірмі застаємо цілу чергу людей і гору пачок, що вже оформлені і чекають на транспортацію.

Коли доходить до нас черга, урядниця важить пачку. Виходить всього десять фунтів. Якщо таку малу пачку відсилати, то кошти транспортації і мито винесуть 35 дол. Урядниця радить ту пачку збільшити до 20-21 фунта, бо, мовляв, більшу пачку практичніше посилати, заплативши 45-50 дол. Орієнтуючись на інших клієнтів, які посилають пачку за пачкою, вона хоче заощадити моєму знайомому гроші.

Інші клієнти це підтверджують, кажучи, що вони висилали вже кільканадцять разів великими пачками. Одна особа похвалилась, що вислала пачок на 800 дол., інша — на 2,000; ще інша — на 3,000.

Як подає варшавська газета „Експрес Вєчорни" з 1-го листопада, в митному варшавському уряді скупчилося 40,000 пачок, що їх мають обложити митом. Ці закордонні пачки мають різну вартість, але більшість сягає до 200 дол. Для орієнтації, які то суми напливають в чужоземній валюті до комуністичного митного уряду, припустімо, що кожна пачка дає не менше як 30 дол. мита. Отже, польська еміґрація лише за тиждень-два часу, разом з добром, що є у пачках, дає московському скарбовому урядові, який контролює Варшаву, мільйон двісті тисяч долярів мита.

Мільйонові суми дає також іміґрація українська, чеська, словацька, мадярська, румунська, болгарська, білоруська і іміґрація балтійських народів. Таким чином московському агресорові, який має по всьому світі свої п'яті колони, дається в руки величезні суми в чужоземній валюті, яка іде на підрив цих вільних від московської тиранії країн. А той, хто дає ті гроші, мусить усвідомити, що готує сам собі в спину ніж.

Хто, як не українці, повинні знати найкраще москалів з їх колоніяльною політикою, з їх підступом і жорстоким визиском підбитих і обманутих націй, які разом з українською нацією вимордовуться на Сибіру і в пустинях Азії.

У Клівленді є чоловік, який в 1940 році одержав з Америки пачку. Перед початком гітлерівсько - сталінської війни його вивезли на Сибір з цілою родиною, батьками і дідами. Вся родина на Сибіру загинула. Лише він один врятувався завдяки тому, що записався добровільцем до війська, яке організували Андерс і Сікорський.

В тому, що москалі добувають чужоземну валюту, спекулюючи на нужді, яку самі спричинили, немає жадної диво́ти. Москалі, як жорстокі циніки, можуть собі дозволити і на такі трюки, як виклинання Сталіна і Берії, щоб на їх мертві голови звалити всю вину за народовбивства, поповнені червоною Москвою.

Московський трюк з заохочуванням нуждарів писати листи до рідних і знайомих за кордоном з метою одержування пачок, щоб побирати із тих пачок мільйонові суми долярової валюти, не може врятувати банкрутства московської невільничої системи, системи тотальної „грабіловки" і безконечного визиску чужих націй.

Треба сподіватися, що справа зі здирством американської валюти, як мита від пачок, не буде продовжуватися в безконечність та що раніше або пізніше на неї відповідно зареаґують відповідні чинники.

В. Гайдарівський

ЩЕ ОДНО КОХАННЯ

Повість

(30)

У Курдюка в очах блиснули злісні вогні, він відкинувся на спинку крісла і зір відвів убік.

— „Винюхав! — думав він про Безпальченка. — Тому саме він такий спокійний. Тому й не апелював. Підкопувався під мене. Але, товаришок, пішла намарне твоя праця. Ти вже у мене в клітці, мов задерикуватий півник . . ."

І, заспокоївшись, промовив задумливо, ніби бажаючи викликати у свого гостя співчуття:

— Уявіть моє становище, Павле Мартиновичу. Копа — сирота, виріс без батька, належно не вихований. А я ж маю до нього, як до родича, моральне зобов'язання. Хочеться допомогти молодій людині зіп'ястись на ноги. Він же, самі бачите, який. Робить усе на власну руку. Не порадиться, не прислухається до старших, кидається просто з мосту. Я ж стою перед доконаними фактами. Оце й тепер те саме. Мені ані слова не сказав, що хоче одружуватись. Приємно чути, що він вибір свій зупинив на вашій дочці. Недурно ж кажуть, що яблуко від яблуні не далеко відкочується. Якщо ваша Катя на вас схожа, то гарна дружина буде у Копи. Але я мушу попередити вас, Павле Мартиновичу, що люди про ваше родичання покищо не повинні знати. Від того і нам з вами краще буде, і нашим молодим. А за Копу ми вдвох як слід візьмемось і з нього таки людину зробимо, я певний, що з нього люди будуть. А тепер забудемо всі прикрощі. У нас є підстави веселитися. Прошу частуватися хлібом-сіллю . . .

Свати пили за щастя молодих, пили за їхніх майбутніх дітей, а своїх онуків, пили й веселилися, аж поки Безпальченко не грюкнувся лобом об стіл і не захропів так, що з бренькотом затанцювали чарки, пляшки й тарілки. Тоді на телефонний дзвінок Курдюка до кімнати увійшло двоє людей, підхопили новопризначеного директора під руки, виволокли його на подвір'я, убгали в автомашину й повезли додому.

XV

Перед світанням Катя прокинулася від гучного стукотіння в двері. Вона ввімкнула світло й накинула на себе нічний халат.

— Не тримайте мене, — чувся батьків голос. — Ви думаєте — я п'яний? Я можу сто кілометрів пройти.

— Навіщо так далеко? — відповів йому хтось іронічно. — Досить десятка кроків, і ви в ліжку. В такому разі все гаразд. Щасливо залишатися. Ми поїхали.

Катя відчинила двері. Безпальченко, наміряючись її обняти, простягнув руки, але ноги йому заточилися, потягнули тіло вбік, і він заплигав по кімнаті, мов підбитий птах, поки не впав на канапу.

— Невже я п'яний? — мурмотів він, водячи навкруги мутними очима.

Таким смішним батько ще не був, і Каті, глядячи на нього, захотілося сміятись.

— Ви не п'яний, а веселий, — вгамовуючи сміх, сказала дівчина.

— І веселий, і п'яний, — розвів він у повітрі руками. — Із сватом пили. Гарний сват у мене. Ду-уже гарний . . .

— Ось як, ви вже й свата маєте, — не то спитала, не то здивувалась Катя.

— Я все маю . . . Свата маю . . . Зятя маю . . . Тебе маю . . .

— Забагатіли ви, тату. Але треба спати.

Вона роззула батька, роздягла його і вклала в ліжко. Він ще трохи помурмотів і замовк. А дівчина вже не лягала. Надворі сіріло, вулиця пробуджувалась. Зацокотіли на бруку черевики, проторохкотів віз і невдовзі протяжно прогув перший заводський гудок. Розпочинався новий день для Каті незвично рано і турботно.

— „Щоб це все могло означати?" — думала вона.

Її ще з вечора здивувало, що батько, ні сіло, ні впало, почав розхвалювати Максима. Та вона заспокоїла себе, знайшовши таке-сяке пояснення. Певно у батька покращали справи, він піднісся на дусі, поліпшився його настрій, і старому захотілося пожартувати, подразнити її. А прийшовши з гостини, він не годен був не то жартувати, але й мислити, говорив про свата й зятя несвідомо, п'яний язик вибазікав те, що трималося в тверезій голові. Не інакше, як батька підпоїли, умовили, уговтали, і він уже дав згоду одружити свою дочку з Копою.

— За кого ж ви мене вважаєте, — нервово мнучи полу свого халата, обурювалася вона, — за дурненьку дівчинку, якій можна що завгодно наказати і вона стрімголов кинеться виконувати, чи за бездушну річ, яку можна совати в перший-ліпший куток?

Адже Катя на батькову вимогу дала слово, що Копа для неї не існуватиме. І він не існує, з ним усе покінчене, вороття до минулого не буде ніколи. Вона має нареченого, і ніякі сили не примусять її зректися наміру бути Вовиною дружиною. А якщо батько, як він казав, закохався в Копу, то можуть собі одружуватися і жити вдвох. Гарне подружжя буде! Ночами пиячитимуть разом, а вдосвіта тягатимуть один одного додому. Коли б і тепер Копа не приволік батька під двері. Було б і йому заходити сюди, Катя б поклала їх поруч любенько на ліжку, як близнюків.

Щоб заспокоїтись, Катя взялася за діло, — попереставляла в буфеті з місця на місце посуд, переклала в шухлядах білизну, ретельно постирала з меблів порохи. Майже до полудня метушилася в кімнатах, вишукуючи собі працю і прикладаючи до неї всю свою старанність. Та хоч праця і заспокоїла трохи Катю, все ж сумніви і вагання не покидали її. Так, вона дорікає батькові, сварить його, противиться його волі і бажанням, ставиться до нього, як до ворога, що того лише й хоче, щоб заподіяти своїй дочці кривду. А які батько має наміри, чим вони викликані і куди спрямовані, про те вона не подумала. Смішно припускати, щоб батько бажав для неї чогось поганого. Необдумано він нічого робити не стане.

І знову ж виникало нове питання і хвилювало дівчину. Батько може мати рацію, він логічно й переконливо доведе, що їй треба стати Максимовою дружиною. Та чи здатна логіка заступити кохання? Батько може визначити, чого варта людина, хай він має навіть здібність розгадувати чужі думки, але ніхто і ніколи не спізнає почуттів чужого серця. То як же він насмілюється щось робити для щастя доньки, не знаючи, що діється в її серці?

А думки все пливли, мов мінливі осінні хмари. Вона уявляла, ніби перед нею стоять два чоловіки, один високий, міцний, від нього пашить силою і здоров'ям, а другий блідий, сухорлявий, з запалими грудьми.

— „Який сором зіставляти їх, — дорікала собі Катя, сердячись на себе. — Вова культурна людина, розумна, розвинена. А що являє собою Сима? Лопух у порівнянні з ніжною квіткою . . ."

Юліян Ревай

УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ АМЕРИКИ

(З промови на відкритті Інституту в Ню Йорку дня 28 жовтня 1956).

Купно прегарного будинку готичного стилю на розі 79 вулиці 5 Евню в Ню Йорку — це вже п'ятий з черги етап заходів фундатора Інституту, п. Володимира Джуса, винахідника і власника фабрики, що продукує частини до літаків. Першим етапом можна уважати рішення основника Інституту, що така установа потрібна, та реалізацію тої постанови, себто заснування Інституту, його зачартерування та вироблення реґуляміну. Статут ухвалено на основуючих зборах та нарадах Управи ще дня 15-го червня 1948.

Другим етапом можна уважати закупно будинку для Інституту в Вабилоні, стейту Н. Й. з гарною загородою, та перші спроби керівників Інституту покласти практичні основи для праці Інституту.

Третім з черги етапом були широкі заходи Управи, щоби для Інституту здобути членство, співробітників, в такій чи іншій формі.

В цій акції мав я нагоду вперше стрінутися зі справами Інституту на терені Об'єднаного Комітету Українських Організацій міста Ню Йорку. Об'єднаний Комітет захопився ідеєю Інституту, його керівники побачили перед собою базу для своєї праці. Доказом був факт, що Об'єднаний Комітет розіслав членські аплікації до всіх українських організацій, що мають осідок на терені Великого Ню Йорку, вияснив цінні вигоди приступлення в члени, писав урґенси, але врешті справа залишилася без позитивного висліду.

Четвертим етапом, було влаштування наукової конференції та спеціяльного прийняття в тодішній Головній Кватирі і у власному будинку в Вабилоні. У тій конференції і прийнятті взяло участь кількадесять науковців — членів УВАН та НТШ — і все виглядало, що після того членський реґістер Інституту поважно зросте. Учасники тодішньої конференції прихильно дискутували над деякими конкретними твердженнями, що їх зробив у своїй привітальній промові тодішній віце-президент Інституту п. Платон Стасюк. Однак проблема членства не посунулася вперед.

В такому стані Інституту український загал дня 21 серпня 1955 року був заскочений великою несподіванкою. Ню Йорк Таймс приніс тоді вістку, що п. Володимир Джус винахідник і фабрикант, став меценатом Українського Інституту Америки, закупивши для Інституту оцю палату, резиденцію відомої родини Августуса Ван Горн Стайвезанта останнього нащадка Піера Стайвезанта, кол. губернатора Нового Амстердаму.

Це п'ятий етап в розвитку Інституту. Сама вістка „зелектризувала український загал, зокрема міста Ню Йорку. Коли і „Свобода" потвердила цю вістку, а за нею теж інші українські часописи, то навіть найбільші недовірки готові були дарувати Володимирові Джусові всі його провини, включно з тою, що не здійснив надій української громади міста Ню Йорку, яка турбувалась браком Українського Народного Дому.

По році твердої праці довкола будинку, що її виконував сам меценат Джус і його син та ближчі співробітники, передано закуплений палац публічно до вжитку Інституту. Таємниці фінансових трансакцій, чи морґеджових позик, хоч важливі, проте неістотні. Найістотніше те, що перед нами стоїть шостий етап розвитку Інституту, коли він, збагачений цим палацом — став поважним і цінним вкладом до загального національно-культурного розвитку" у житті американських українців. Це великі, бездискусійні досягнення. З того приводу, цими успіхами Інституту, чи радше його впертого та невтомного мецената, Володимира Джуса і його співробітників, всі українці в Ню Йорку й в Америці мусять бути втішені і вдоволені.

Особисто я в своєму житті з українськими меценатами мало стрічався, бо звичайно мав до діла з біднотою, до якої сам належав. Отож хотів пізнати мецената Джуса і його Інститут в Вабилоні. Одного вечора перед п'ятьма чи шістьма роками прибув я з дочкою й зятем до Вабилону. Пан Джус показав нам будинок, разом з гарним склепінням в бейзменті, що подобало на колишні катакомби. Показано нам теж всі формулярі аплікацій, картотеку, книги і — концепцію, що Інститут повинен об'єднувати всі українські організації в Америці та щоби допомогти йому виконати ту велику місію, всі організації повинні вступати в члени і платити по долярові за кожного свого члена! На цьому пункті, ми розходилися з тої головної причини, що я не вірив, що Інститут знайде таку одну українську організацію, яка буде готова платити за кожного члена по долярові до каси Інституту, щоби стати повноправним членом. Моя думка була така, що коли б — навпаки — у статуті поставити, що Інститут платитиме організаціям за їхнє членство хоч якусь малу суму, то всі приєднались би туди без спротиву, навіть, коли б Інститут нічого не робив, а тільки давав організаціям якусь грошову підтримку.

Отож проблема з-перед 5-ох років, щодо членства залишилася актуальною і надалі. І її треба буде якось розв'язати, щоб членство в Інтитуті було реальне і здійснене. Я далі не вірю в можливість об'єднування Інститутом усіх наших організацій і установ. Правда, Інститут перше я добачав, не поставив себе в ролю конкурента Українського Конґресового Комітету, але з обережности, Конґресовий Комітет вислав до Інституту листа, в якому запропонував щоб Інститут вступив у члени Конґресового Комітету.

Поля праці для Інституту чимало. Навіть завваги, що тут уже є дві українські наукові установи, не зменшують ваги й потреби Інституту. Ось, хоч би возьмім справу різних наукових дослідів і стипендій. Інтелектуали різних інших національних груп є в тому щасливому положенні, що ними опікується така чи фундація. Українці не мають чи фондація. Українці не мають того щастя і залишилися без опіки, якщо не згадувати про деякі малі минулі спроби. Отож, це та інші завдання, згідно з чартером, ставлять перед Інститутом нині, коли він устаткувався і має свій палац, і велику відповідальність так перед нашим як і перед американським загалом! Ми всі переконані, що після усунення найтруднішої проблеми, — надбання будинку, основники та керівники Інституту приступлять до розв'язування дальших конкретних потреб для добра українського культурного життя в Америці.

● **Альжирські повстанці** перейшли тепер головно до саботажу на залізничних шляхах. Під кінець минулого тижня їм удалося вивести з рейок два потяги на різних шляхах, при чому в одному випадку розбилось 8 вагонів з ґазоліною. 66,000 ґальонів ґазоліни згоріли в той час, як поїздова обслуга старалася врятувати решту поїзду від пожежі.

● **У Польщі** професійні спілки ніби мають стати „незалежними від держави". Невідомо, як це можливо, коли всі керівні пости мають надалі займати тільки комуністи. Тимчасом, однак, „вичистили" дотеперішнього голову централі спілок, „сталініста" Віктора Клосєвіча, а на його місце настановили полковника Лоґу-Совінського, теж ніби комуніста, що разом із Ґомулкою сидів у в'язниці за „тітоїзм".

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

План праці Об'єднаного Комітету

Одною із ділянок праці Комітету Об'єднаних Американсько-Українських Організацій міста Ню Йорку, як Відділу Українського Конґресового Комітету Америки на терені Ню Йорку, є імпрезова референтура.

Завданням тієї референтури, яку в біжучій каденції очолює п. Ольга Соневицька є: а) відзначити відповідними святкуваннями загально-національні роковини, якими згідно з постановою Українського Конґресового Комітету Америки є: Листопадові Дні, Свято Самостійности й Соборности, Шевченківське Свято, а в біжучому році також 100-ліття народин Івана Франка; б) влаштовувати загально-національні маніфестації та походи, коли для того заходить потреба; в) координувати працю загалу українських організацій на терені Ню Йорку в ділянці імпрез, а зокрема дбати про те, щоб імпрези були розміщені в часі й одні другим не перешкаджали.

Тепер іде підготовка до відзначення Ювілею Івана Франка. Святкування визначено на день 23 грудня 1956 р. Підготовкою займається окремий Ювілейний Комітет для святкування роковин Івана Франка, що його очолює голова Комітету Об'єднаних Американсько-Українських Організацій міста Ню Йорку п. Роман Гуглевич. Цей Комітет є створений Комітетом Об'єднаних Американсько-Українських Організацій міста Ню Йорку, як Відділом Українського Конґресового Комітету Америки, разом із Відділами Українського Робітничого Союзу, які досі не входять в склад Відділу Українського Конґресового Комітету Америки, та усіх організацій, які під теперішню пору гуртуються при Українськім Громадськім Комітеті.

Вся отже українська громада Ню Йорку підготовляється до величавого відзначення Ювілею Івана Франка.

Комітет Об'єднаних Американсько-Українських Організацій міста Ню Йорку вже подумав про відзначення Свята Самостійности та Соборности. Святкування визначено на 20 січня 1957 р. Комітет робить заходи, щоб той день був проголошений Українським Днем так у місті Ню Йорку, як і в цілому стейті. Важною річчю є, щоб в той день, коли на ратуші міста Ню Йорку повіватиме побіч американського зоряного прапора український національний прапор, також на приміщеннях усіх наших установ, та на приватних домах усіх українців повівали такі ж прапори. Треба отже, щоб наші громадяни вже заздалегідь придбати прапори.

Святкування роковин Тараса Шевченка визначено на день 10-го березня 1957 р.

В день 27-го квітня 1957 р. українська громада, як кожного року, візьме участь в „Параді льояльности". Та наша участь мусить бути ще численніша, а зокрема якнайкраще зорганізована.

Всякі інші імпрези влаштовують в засаді поодинокі організації, чи групи організацій, однак у скоординованому порядку. Комітет запровадив окремий термінар-календар імпрез і просить усі організації, а також приватних ініціяторів імпрез, зголошувати всі заплановані імпрези, академії, маніфестації, святочні сходини, чи реферати, які є призначені не тільки для членів організацій, але й для гостей, до Комітету Об'єднаних Американсько-Українських Організацій міста Ню Йорку 140—142 друга евеню (Український Народний Дім) та вписувати в той термінар-календар. Для вигоди один примірник того термінара-календаря находиться в канцелярії Комітету, а другий в адміністратора Українського Народного Дому.

Комітет старається допровадити до якнайкращого розміщення запланованих імпрез. Треба тільки повної співпраці усіх заінтересованих у тій ділянці.

Пресовий референт

Листопадові Роковини

У неділю 4 листопада ц. р. американські українці Ню Йорку відзначали Листопадові Роковини. Влаштував їх Комітет Об'єднаних Американсько-Українських Організацій міста Ню Йорку, що є філією УККА.

Після поминальних Богослужб в українських Церквах обох обрядів при 7-ій, 14-ій і 21-ій вул., відбулась вечором Святочна Академія в залі Вашинґтон Ірвінґ Гайскул. Піднеслась вона понад пересіч таких святкувань ось чим: короткістю програми і її суцільною стилевістю, завдяки чому степенувалась настроєвість, відповідна до поваги дня, у святочної громади, що виповнила залю. Творили цю коротку програму: ядерна промова Е. Зибликевича, нарис Ярослава Гриневича „На світанку" з часів листопадової облоги Львова, повний ліризму і сантименту до рідного Львова, в майстерному виконанні Лідії Крушельницької та чоловічий хор „Думка" під керівництвом Л. Крушельницького, що бравурно відспівав „Гей у лузі" М. Гайворонського і „За рідний край".

Вершком мистецької частини було виконання „Листопадової Ночі" Романа Купчинського Володимиром Лисняком із музичним оформленням і супроводом на фортепіяні Ігоря Соневицького, який вміє єднати модерний стиль з елементами української тематики. Всі три: автор, композитор та артист-виконавець, кожний оригінальний і своєрідний, але всі пройняті одністю ідеєю, одним почуттям і надхненням, дали спільний мистецький шедевр, вартий повторювання в такій же досконалості.

Василь Косаренко-Косаревич

Елизабет, Н. Дж.

Відзначення 38-их Роковин Листопадового Зриву

Як щороку так і цього року заходом Українського Центрального Комітету і Філії УККА в Елизабеті відзначено 38-мі Роковини Листопадового Чину окремою Академією в дні 18-го листопада 1956 р. Академія почалася відспіванням американського гимну. Вступне слово виголосив місцевий парох о. Р. Боднар, який в коротких словах змалював геройський шлях творців Листопада. Згодом місцевий хор „Боян", який завжди бере активну участь у громадсько-суспільному житті, відспівав під дириґентурою проф. Р. Левицького низку пісень, які публіка нагородила рясними оплесками. На окрему увагу заслуговує сольо д-ра Р. Граба. Незвичайно гарну, глибоко змістовну і патріотичну доповідь виголосив д-р М. Шлемкевич.

Дальші точки мистецької програми виконали наші надійні пластунки. Це був їхній перший виступ на елизабетській сцені. Заслуга тут і признання для Проводу Пласту, а головно для Станичної п. І. Левицької і провідниць — молодих пластунок Славки Заклинської і Гані Федун. Новачки виконали ритмічні вправи під звуки пісні „Від синього Дону", а юначки пісню „Зірвалася хуртовина" при фортепіяновому акомпаніяменті М. Кривокульської. Деклямації виголосили Зірка Заремба „Поклін Героям Листопада" і Мирослав Грет „Листопад". Збірну деклямацію „До сонечка" виконали теж пластунки Вальчик і Кірiченко. Назагал виступ пластунок був дуже вдалий і їм можна побажати лише багато успіху у їхній дальшій праці.

На закінчення програми голова УККА М. Пінковський подякував всім учасникам і виконавцям програми за їхню участь в Академії.

Академію закінчено відспіванням українського національного гимну.

Згодом переведено збірку на Український Народний Фонд. Збіркою, яка у висліді дала понад 1.000 долярів проводив — виголосивши перед тим відповідну доповідь — заслужений громадський діяч і головний касир Українського Народного Союзу п. Роман Слободян.

Учасник

Бейон, Н. Дж.

Свято Покрови — УПА.

Сповняючи свій національний обов'язок супроти воюючої України, УПА, Організація Оборони Чотирьох Свобід України — 16-тий Відділ в Байоні, при співучасти місцевого громадянства, влаштувала в неділю, 11 листопада в залі Українського Народного Дому, Свято Покрови — УПА. Слід відмітити, що на свято прибули і тут роджені старі й нові іміґранти. Свято почалось американським гимном, що його відіграв на фортепіяні Любомир Кормелюк. Після цього голова місцевого Відділу ООЧСУ — п. Мирон Сірий, вітаючи присутніх, відкрив свято та попросив до слова б. старшину рейдуючих частин УПА — друга О. Соколенка, який виголосив змістовний реферат. Мило вражав виступ Ю. СУМА, який під проводом п. А. Малюти та опікуна п. М. Кормелюка рецитував: Що то за прапор, Вставай народе, а окремо Сумівки виконали ритмічну вправу до слів „Гей у лузі". Старші сумівки діти віддеклямували: Молитву Повстанця. Поодинокі точки свята переплітав чоловічий хор ООЧСУ під дириґентурою п. Миколи Кормелюка: За рідний край, Тарасова Ніч, Бурлака та Світить місяць. Свято закінчено відспіванням гимну Ще не вмерла Україна. На марґінесі свята слід підчеркнути, що присутні тішилися, коли бачили, як на сцені брали участь на зміну то їхні діти в рядах Ю. СУМА, то їхні батьки чи мужі як члени хору. Громада мала та якостево велика й важка.

М. К.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

В справі рецензії на Енциклопедію українознавства

В „Свободі" з дня 24 травня ц. р. була надрукована стаття Вол. Дорошенка про Енциклопедію українознавства, що її видає НТШ.

В ній, як і завжди шановний автор подає чимало цікавих нотаток та порад. Не доводилося б писати щось про це, як би не кілька необережних рядків про мого доброго знайомого, тепер вже небіжчика.

Під Гаслом Барченко Дмитро, Вол. Дорошенко допустився висловів, що ображають пам'ять вже покійного лікаря, який не може виступити у свій захист та написати спростування.

Не перечу, що в якімось часописі перед 2-ою Світовою Війною могла з'явитися нотатка, що добрий лікар був „самозванець", але це не було друковане ні в „Ділі", ані в „Новім Часі", які я читав реґулярно від 1929 р. аж до кінця, та кореспондентом першого був на протязі тих років.

Правдою є, що тут в Ню Йорку до мене зверталися пара осіб з подібними запитами, але я їх спростував, як міг.

Дмитро М. Барченко приїхав до Харбіну в Манджурії, десь наприкінці 1931 р., спочатку сам. В Харбіні жив дядько його дружини професор Політехнічного Інституту, якого я особисто добре знав. Правдою є, що Барченко був в українській армії в часі Визвольної Боротьби та мав чимало добрих знайомих серед її старшин так само, як добре знав не одного з видатних політичних діячів Галичини й Волині, в якій він довший час жив.

В Манджурії, Барченко, після того, як адміністрація країни перевірила його документи та біографією, одержав дозвіл на практику. В цей час в Манджурії було понад 200 европейських лікарів, головно в Харбіні, що закінчили московські, німецькі, французькі або ін. університети, так, що комісія могла легко знайти лікаря, який вчився там, де одержав освіту д-р Барченко.

Після приїзду його дружини він розвинув широку практику та почав активізуватися в українському житті в той час, як під час великої повені 1932 р. українці відкрили допомоговий осередок для допомоги жертвам повені.

В 1933 р. він прийняв активну участь в громадськім житті, та був один час в складі редакційної колеґії „Манджурського Вістника" та був редактором альманаху „Далекий Схід", що його видала українська колонія в Харбіні. В 1933 р. він став на чолі Адміністрації УНДому, одержаного від японців, та належав до складу „чвірки", що управляла УНКолонією, до якої належав також підписаний.

В спеціяльнім листі до японської адміністрації в 1934 р. були подані тоді відомості про всіх членів „чвірки" та це повідомлення було видруковане в „Манджурськім Вістникові" 6 січня 1934 р. Цей лист з'явився в друку у відповідь на велику антиукраїнську пропаґанду, що її вели проти нас московські фашисти та комуністи в своїх часописах.

В 1934-35 рр. — Барченко прожив якийсь час в Суй-фин-хо, маленькому містечку на кордонах Манджурії та Приморщини, маючи лікарську практику серед китайців та займаючися студіями китайської мови, якою добре оволодів. Він був досить освіченою особою, прекрасним промовцем та журналістом.

В 1935 р. в червні він був обраний на голову новоствореної центральної організації в Манджурії — української Національної Колонії. В 1937 р. він виїхав до Сінкінґу, столиці тодішнього Манджу-Го, де відкрив лікарню та одержав спеціяльний дозвіл від столичного уряду на практику. Його пацієнтами були майже виключно китайці, японці та кілька европейців, що там мешкали.

Він показав себе першорядним лікарем, його діяґнози і лікування були завжди дуже добрими та успішними й навіть зараз тут в Америці є кілька його кол. пацієнтів. Він помер наприкінці війни в Сінкінґу від сухот, які мав та від яких лікувався. Мені особисто довелося його бачити останній раз в початках війни у столиці, куди я прибув під час своєї черґової поїздки по країні. Під час війни ми мали досить інтенсивне листування й він в листах показав велику ознайомленість з проблемою, що тоді стояла перед українцями в Европі.

Пишу це з вірою, що Барченкові належиться добре слово і добра згадка.

І. Світ.

НОВИЙ ПАМ'ЯТНИК У ТРИПІЛЛІ

Як подає „Радянська Україна" з 30 жовтня ц. р., в селі Трипілля на Київщині урочисто відкрито пам'ятник „героям Трипільського походу 1919 року". Цей пам'ятник присвячено комсомольським активістам, що в числі коло тисячі осіб вирушили були з Києва в похід проти отамана Зеленого і були винищені та потоплені в Дніпрі українськими селянами, що зчинили повстання проти совєтської влади. На цьому самому місці в Трипіллі стояв уже був пам'ятник „героям" цього невдалого походу, побудований в 1938 році, але в 1941 році сини замордованих НКВД українських повстанців розвалили його. На відкритті нового пам'ятника виступав з промовою, в числі інших партійних головачів також уцілілий в 1919 році після розгрому карального загону Дубасов.

● **Московська „Правда"** „зредаґувала" промову Хрущова на прийнятті, влаштованому в честь польської делеґації, і видрукувала її в значно лагіднішій формі. Ця промова викликала була обурення членів західнього дипломатичного корпусу, які на знак протесту покинули залю. Між іншим, цілком випущено місце в промові Хрущова, де він сказав, що араби „намняли б вуха жидівському попихачеві Англії і Франції, якби ті держави не встряли у війну."

ФОНД „ВЕСЕЛКИ"

У цій рубриці друкуємо з признанням і подякою імена тих громадян, що прислали свою пожертву на фонд і передплату дитячого журналу „Веселка".

ЛИСТА Ч. 11.

	Передплата	Пожертва	Разом
Ю. Голіят, Овкдейл	5.00	5.00	
Н. Тиравський, Шикаґо	5.00	5.00	
Т. І. Зосяк, Стемфорд	4.00	3.00	
І. Л. Торонто	4.00	2.00	
В. Баран, Джемейка Плейнс	4.00	2.00	
Г. Грізенко, Дюарт	4.00	2.00	
К. Каліста, Говлдейл	2.00	4.00	
О. Притуляк, Монтреал	4.00	1.00	
Н. К. Дидинські, Филаделфія	4.00	1.00	
О. З. Боднар, Монтреал	4.00	1.00	
Е. Грималяк, Филаделфія	4.00	1.00	
Т. Филипович, Шикаґо	4.00	1.00	
М. Кришталь, Шикаґо	4.00	1.00	
Д. Петрів, Едмонтон	4.00	1.00	
Т. Янковська, Міннеаполіс	4.00	1.00	
І. Голіян, Арчболд	4.00	1.00	
Т. Бемко, Нюарк	4.00	1.00	
Д-р З. М. Михайлюк, Ендерлін	4.00	1.00	
О. Воронин, Боффало	4.00	1.00	
П. Шліхта, Торонто	4.00	1.00	
Р. Ковалик, Торонто	4.00	1.00	
Д-р І. Янчишин, Дітройт	4.00	1.00	
І. Ліщинський, Шикаґо	3.00	2.00	
П. Біленький, Кетлбай	3.00	2.00	
М. Звонок, Монтреал	3.00	1.00	
Ю. Сластіон, Денвер	3.00	1.00	
Г. Левуш, Елмайра	2.50	2.50	
Д. Страпняк, Шикаґо	2.00	3.00	
П. Дяченко, Гері	2.00	2.00	
Г. Гармаш, Ню Йорк	2.00	3.00	
Н. Кіч, Сликвіл	2.00	1.00	
Е. Благітка, Ню Йорк	2.00	1.00	
М. Парасюк, Рачестер	1.00	2.00	
П. Каденко, Стілтон	1.00	1.00	
Л. Уруский, Когове	1.00	1.00	
П. Шимкович, Ню Йорк	1.00	1.00	
Р. Пристай, Рачестер	1.00	1.00	
П. Королишин, Н. Галедон	5.40		
З. Туркало, Флашінґ	5.00		
А. В. Івахнюк, Торонто	4.00		
С. Клюка, Ню Бритейн	4.00		
В. Витвицький, Дітройт	4.00		
А. Стельмах, Балтімор	4.00		
П. М. Трач, Лейквуд	4.00		
М. Гирович, Джеанет	4.00		
О. Наконечна, Монтреал	4.00		
Н. Цимбалістий, В. Айслін	4.00		
А. Кулинич, Ню Йорк	4.00		
М. Бобер, Перісбурґ	4.00		
В. Габрович, Гемілтон	4.00		
П. Русинко, Йонкерс	2.00		
А. Лаба, Сиракюс	2.00		
В. Кашуба, Шикаґо	2.00		
М. Лисий, Порт Артур	2.00		
В. Голуб, Мілвіл	2.00		
В. Дзюба, Кенмор	2.00		
Д-р В. Когутяк, Ютика	2.00		
П. Тимченко, Ню Гейвен	2.00		
М. Сас, Шикаґо	1.00		
В. Яремко, Когове	1.00		
М. Людович, Ст. Луїс	1.00		
М. Неілко, Ню Бритейн	1.00		
М. Дужий, Дітройт	1.00		
М. Бабяк, Амстердам	1.00		
В. Труфин, Амстердам		5.00	
Д-р В. Іванків, Лос Анджелес		5.00	
Г. Мидляк, Бронкс		4.00	
І. Цегелик, Филаделфія		4.00	
С. Меленевич, Рачестер		3.60	
Н. Горохівський, Ст. Катерінс		3.00	
Д-р Г. Масик, Лафаєт		3.00	
М. Дрпушинський, Дітройт		2.00	
М. Присташ, Дірборн		2.00	
М. Кулинич, Еджвотер		2.00	
И. Богонос, Волватпорт		2.00	
Ю. Проців, Бронкс		2.00	
П. Марцінів, Шикаґо		2.00	
А. Качмар, Латгем		2.00	
С. Турчин, Шикаґо		2.00	
І. Лисяк, Ню Гейвен		2.00	
М. Москва, Бруклин		2.00	
С. Домащук, Ню Йорк		2.00	
І. Хмілевська, Кенрітон		2.00	
М. Нидза, Ґарден Сіті		2.00	
Я. Чипак, Патерсон		2.00	
А. Кедринський, Джерзі Сіті		2.00	
І. Микитка, Ніксон		2.00	
Т. Гарасимів, Гастінґ он Гадсон		2.00	
Т. Гуль, Стейтен Айленд		2.00	
О. Р., Монтебело		2.00	
В. Васильків, Нюарк		2.00	
Д. Балацький, Рачестер		2.00	
Б. Гайдук, Шикаґо		2.00	
С. Паньків, Шикаґо		2.00	
Г. Сливка, Ню Йорк		1.50	
І. Гусяк, Бруклин		1.00	
Д-р Р. Климкевич, Маямі Шорс		1.00	
И. Івах, Ню Йорк		1.00	
В. Рипяк, Джемейка Плейнс		1.00	
Т. Шкарупа, Вілмінґтон		1.00	
Е. Селеман, Ню Бритейн		1.00	
Г. Г. Дорошенко, Нюарк		1.00	
Г. Ганич, Филаделфія		1.00	
І. Палка, Клівленд		1.00	
М. Кучер, Ню Йорк		1.00	
М. Чорний, Гемтремк		1.00	
Разом	$ 193.90	$ 148.60	$ 342.50
Раніше проголошено	$1,345.80	$1,446.60	$2,792.40
Разом все	$1,539.70	$1,595.20	$3,134.90

33 особи згинули в катастрофі італійського літака

Париж. — На летовищі Орлі під Парижем скоїлась в суботу 24 ц. м. страшна летунська катастрофа, яка є загадкою для всіх фахівців. Італійський 4-моторовий літак ДЦ-6Б, збудований ледве місяць тому коштом 2,300,000 долярів, який летів саме четвертий раз у трансатлантійську подорож з Риму до Ню Йорку, ледве підвівшись вгору, зараз же впав вділ, зачепив об дах двох домів і зайнявшись полум'ям із розбитих збірників ґазоліни, погребав у своїх руїнах 33-х пасажирів. Тільки дві особи з-поміж залоги залишились в живих, але й вони сильно попарені й поранені. Між убитими є славетний італійський музичний дириґент, 34-річний Ґвідо Кантеллі, учень і протеґований Артура Тосканіні. Кантеллі летів до Ню Йорку, щоб дириґувати Філармонічною оркестрою в Карнеґі Голл. 41-річний головний пілот, Аттільо Вацолер, ветеран у трансокеанських летах, не скаржився перед відлетом, ані піднявшись вгору на ніяку технічну хибу. Одною з таємниць тієї катастрофи є особа якогось пана Вайлера, буцімто американця, який мав зарезервоване місце на літаку і не з'явився до нього. Більшість убитих — італійці, але є між ними й 14 американців.

Зі Спорту

УАСТ „ЛЕВИ" — ДІЙСНИЙ ЧЕМПІОН ШИКАҐА

Шикаґо, Ілл. — Підсумовуючи досьогочасні успіхи „Левів" Шикаґо, треба ствердити, що вони були нелегкими до здобуття. Кожний противник в зустрічі з „Левами" старався виставити найкращий склад, щоб перешкодити „маршрутові" нашої одинадцятки. Все таки змагуни „Левів" знаходили дорогу до перемоги, та чемпіонату. І так вони здобули разом з Іґелс кочемпіонат сімкового турніру. Чашу на турнірі в „Гайна" шпиталі, де „Леви" перемогли другого фіналіста „Атляс" 2:1, кочемпіонат „мейджор" дивізії Нац. Ліґи, де вони спільно з „Іґельс" та „Швабен" осягли по 21:7 точок і врешті чемпіонат стейту Іллинойс та чашу п. П. Піла. Останній успіх, це перший успіх „Левів" від часу (1949) існування Т-ва.

Одначе крім успіхів „Леви" зазнали болючої втрати в особі змагуна **Еміля Банаха**, який був під час рішальних змагань зі „Спартою" сильно розбитий їх воротарем. Під цю пору знаходиться в шпиталі з загіпсованою правою ногою, яку перед тим зоперовано.

Сподіваємось і віримо, що Банах, скоро повернеться до нормального здоров'я та знову стрінеться зі своїми співтоваришами - змагунами, в тренінговій залі та на зеленій мураві.

Під цю пору „Леви" підготовляються до важливих змагань за професійну чашу Америки, „Нешинел Опен Коп", а також й за аматорську чашу, „Нешенел Емечур Коп".

В першій зустрічі до „Ганза" 11 листопада „Леви" скромно виграли 3:1. Ворота добули І. Тищенко, І. Лоско та А. Вахір по одних.

Микола Чуйко.

СК СУМА „КРИЛА" — „СПАРТА" 3:2 (1:1)

Неділя 11 листопада ц. р. в Шикаґо залишилася чорним днем для колишніх чемпіонів футболу Америки — „Спарти" і „Фалконс", що входять до місцевої екстракляси. В обидвох змаганнях за професійну чашу Америки переможцями вийшли дружини з нижчих ткляс, „Крила" з І Дивізії над „Спартою" 3:2, а „Марунс" з ІІ Дивізії розправились з „Фалконсом" 3:0.

На перемогу „Крил" над „Спартою" складалися такі чинники — жертвенна гра, добра форма воротаря та звичайно три влучні стріли Надзікевича, Куляса і Гнатова. „Спарта" була твердішою в лінії оборони, в нападі змагуни не дорівнювали своїм колеґам.

Перемогу для „Крил" виборoли: Я. Скочиляс, Я. Литвин, М. Скочиляс, Я. Куляс, В. Боднар, І. Кравчук, П. Ільчишин, М. Мандзій, П. Пнатів, П. Надзікевич, Ю. Куляс, О. Галів, Ю. Дяченко, Е. Мандзій.

В неділю 28 жовтня ц. р. перед змаганнями за чашу стейту Іллиной між „Л е в а м и" та „Іґелс", на зиленій мураві молоденький склад ю н ь й о р і в „Крил" програв до першуна юньйорів Шикаґо — „Ремс" 3:0. Юньйори „Крил" були зорганізовані весною цього року і на сьогодні можуть похвалитися поважним поступом. **В. К.**

СІЧ НЮАРК В РОЗГРИВКАХ ЗА АМАТОРСЬКУ ЧАШУ АМЕРИКИ

Січ — Райс ФК 2:1 (1:1).

Нюарк 18 листопада. — Січ Нюарк увійшла да дальших розгривок за Аматорську Чашу Америки, здобувши важливу перемогу в першій рунді в стейті Ню Джерзі з дружиною „Райс ФК" А-Дивізії Ліґи Ню Джерзі.

Граючи першу половину до вітру, Січ помимо того накинувши скоре темпо, від самого початку перебирає ініціятиву чим переносить гру під ворота противника.

Завдяки доброму воротареві і твердій обороні противникові удається не допустити до втрати воріт аж до 29-ї хв. гри. В цьому то часі по черговій добрій загрі Бренич - Коздоба - Голюка ІІ, цей останній в двобою з воротарем прекрасно здобуває ведення. 5 хв. пізніше в подібному двобою Гірник з найближчої віддалі стріляє в руки воротареві.

Противник гарячиться, починає гостру гру, жертвою якої падає знаменитий правий крайник Січі Нагірний, контузія ноги.

В 40-й хв. гри противникові цілком несподівано з причини вітру удається вирівняти вислід половини 1:1.

Друга половина, то цілковита домена в грі Січі і якщо напад зумів був використати численні нагоди до здобуття певних воріт вислід міг бути високий.

Склад Січі: Женчук, Бойко, Беренда, Голюка І, Бренич, Братах, Коздоба, Голюка ІІ, Гірник, Бакун, Нагірний, (Мурза, Гельбик).

Інший вислід за цю Чашу: РОМАФК — ДЖЕРЗІ СИТІ ПКС. 5:2. В двох останіх Ліґових змаганнях Січ здобула дві перемоги СІЧ ПЕТЕРЗОН ВНД. 2:1. — СІЧ — ПОРТУҐІЗ 3:0.

Ворова здобули: Голюка ІІ 2, Коздоба 2 і Бойко 1.

О. Твардовський

УСК — НЮ ЙОРК — ПАСЕЙК СК 5:2 (2:2).

Ню Йорк, 18 листопада. — 25 хвилин перед кінцем змагань і УСК помимо 3-ох „100 відсоткових позицій" перед воротами противника, має 2:2. Деякі завеликі оптимісти починали вже мріяти про вдержання висліду, а песимісти пророкують програну. Але на грищі приходять з резервою змагун — Луцишин, який займає позицію правого лучника. Вже перші хвилини „нового складу" лінії атаки пророкують заслужену перемогу УСК-у. І дійсно в 68-й мінуті гри Луцишин приймає подачу Голюки, продирається ближче воріт противника і м'яч тріпочеться в сітці. УСК знову атакує, знову прорив Луцишина і знову ґоль... Той сам змагун в 7 хвилин перед кінцем гри добуває свої треті і останні ворота для УСК-у. Вислід 5:2 для УСК-у.

Склад УСК-у: Цьолко, Шміґель, Пігорецький, Коваль, Колодій (Гаврилюк), Наливайко, Павлюк, Гивель, Маланчук, Шпон (Луцишин) Голюка.

УСК резерва — Пасейк СК резерва 1:2 (1:1).

Резерва цим разом програла проти дуже сильного й аґресивного противника.

УСК резерва „Б" — Швайцарський СК резерва „Б" 6:0.

УСК юньйори — Пасейк —СК юньйори 4:0.

Другі з черги мистецькі змагання УСК юньйори виграли певно і заслужено.

УСК — учні — Айнтрахт СК учні (4:1).

УСК — учні запевнили собі друге місце півсезону. Якщоб теперішній лідер табелі програв в неділю, тоді УСК учні підуть на перше місце.

Гобокен новаки — УСК СК новаки 0:0.

Найменші „усківці" не здобули воріт, але не дали і собі стрілити ґоля. (ix)

УКРАЇНЕЦЬ ВОЛОДИМИР КУЦЬ ПЕРЕМОЖЦЕМ НА ОЛІМПІЯДІ

Золоту медалю за перемогу в 10,000-метровому бігу під час 16-их Олімпійських Ігрищ в Мелборні в Австралії здобув українець Володимир Куць. Він осягнув у цьому бігу час 28:45,6, побиваючи цим встановлений Емілем Затопеком чотири роки тому на Олімпіяді в Гельсінках рекорд з часом 29:17,0.

СК КЕДІЛЯК - УСТ „ЧЕРНИК" ДІТРОЙТ (7:0), (0:0), (1:0).

Дітройт, неділя 11 листопада — Четверті з черги змагання у гаківці „Черник", заграв слабше як в неділю 4 листопада проти „Левів" — Лівонія, програючи тоді у відношенні 4:1. Молода гаківкова дружина „Черника", яка являється першою і одинокою українською гаківковою дружиною на Америку і Канаду ще далі не в силі дати собі раду із своїми сильними противниками в мишиґенській аматорській лізі, яка є найсильнішою в Америці. Досі „Черник" програв четверо змагань із найсильнішими противниками, одначе, як твердить провідник ланки п. Калитяк, „Черник" все ж таки не є найгіршою дружиною в лізі і є надія, що почне колись і вигравати та стане рівнорядним партнером, якщо змагуни тільки поважно поставляться до цієї справи і будуть працювати над собою.

УСТ „ЧЕРНИК — СК БАВАРІЯ (Толідо) 3:0 (0:0).

Перші змагання копаного м'яча за аматорську чашу Америки вирішив УСТ „Черник" — мистець мишиґенської ліґи на 1956 без більшого труду в свою користь і заавансував себе тимсамим до дальших розгравок. Остаточний вислід не віддзеркалює якслід перебігу змагань, де „Черник" мав абсолютну перевагу через цілих 90 хв. гри над німцями з Толідо не уступаючись з їхньої половини грища. Стрілова недиспозиція нападу „Черника" в першій половині гри та воротар гостей врятували Баварію від високої поразки, можливо навіть від двоциферного висліду.

В. Дигдало.

„ЧЕРНИК" — ДІТРОЙТ ПЕРЕМАГАЄ ЗБІРНУ ОБИДВОХ ДИВІЗІЙ МИШИГЕНСЬКОЇ ЛІГИ

Дітройт, 18 листопада. — УСТ „Черник" — Вайт Стейґс 6:2 (3:2). „Черник": Ст. Кучабський, Т. Дудун, М. Амбоян, О. Посмітюх, (В. Роща) І. Чипчар, В. Кахній, Л. Кіналь, Ю. Кучабський, (В. Дойґ) Б. Савка, Л. Гованезіян, Р. Кахній.

Ворота здобули: Р. Кахній 4, Л. Кіналь, самовбивчі 1.

Коло 1,000 глядачів були свідками прекрасної гри і перемоги „Черника" над мадярами в елімінаційних розгривках за аматорську чашу Америки. Вайт Стейґс, які мали в своєму складі цілу репрезентацію обох дивізій мишиґенської ліґи (на що дозволяє правильник розгривок за аматорську чашу Америки) виказались дуже твердим і грізним противником „Черника", особливо в першій половині гри.

Друга половина гри це немов інша сторона медалі — це цілковита перевага „Черника", який вповні зумів опанувати гру і був паном ситуації на грищі.

В „Чернику" на вирізнення заслуговують: Т. Дудун, М. Амбоян на обороні, капітан дружини І. Чипчар і В. Кахній на помочі. В лінії нападу всі змагуни працювали жертвенно. Р. Кахній був одним із них, якому пощастило здобути четверо воріт.

Своїм вмінням та жертвенною грою, „Черник" ще раз доказав, що заслуговує називати себе мистцем Мишиґенської Ліґи на 1956 рік.

В. Дигдало.

ПОДЯКА

Дня 11-го жовтня 1956 року, Всевишній покликав до Себе нашого Найдорожчого і Незабутнього Мужа і Батька

бл. п. Д-ра Осипа Капустинського

бувшого суддю і адвоката, на початку Його 67 року працьовитого, побожного, повного терпінь і посвяти життя.

Дня 13. X. 1956 р. відпровадили ми Його на місце вічного спочинку, де нема болю ні печалі, на укр. кладовище в Гласенберry коло Гартфорду, Конн.

Цією дорогою хочемо висловити нашу глибоку вдячність Впр. о. Деканові Баландюкові, що перший поспішив до нас зі словами потіхи та поради, за відправлення панахидів і похоронів, та прощальні слова над домовиною Покійного в церкві.

Впр. о.о. Ліщинському і Дерешеві з Амстердаму за участь в похоронах і прощальну проповідь, над могилою.

Впр. Д-рові Євгенові Лозинському за щиру промову на Кладовищі. Гартфордському хорові за відспівання Служби Божої і похоронів.

Дякуємо щиро Всім Тим, що своїми молитвами торували Йому дорогу до Господа, Всім, що прихали і прийшли віддати Його востаннє та відпровадити Його на місце вічного спочинку, даруючи Йому молитви, Служби Божі, квіти і вінки. Всім, що прийшли до нас з теплими, щирими словами потіхи, надіслали телеграми і листи, та жертвували свій час і труд при влаштуванні похоронів.

Дружина ОЛЬГА,
Син АЛЕКСАНДЕР з жінкою і Родина

● **10 чільних французьких** письменників - мистців, професорів і журналістів, явних комуністів і їх постійних поплентачів, оприлюднили спільну заяву проти тактики промовчування і брехні, стосованої комуністичним щоденником „Ль'Юманіте" у відношенні до мадярських подій. На першому місці серед комуністичних бунтарів стоїть славетній маляр-модерніст, Пабльо Пікассо.

● **Коло 200 парляментаристів** з представниками 15 держав-членів НАТО відбувають у Парижі неофіційні наради над скріпленням взаємин і покращанням цього союзу. Лідер англійської опозиції Ґейтскелл закинув НАТО повну бездільність і бездарність в обличчі двох останніх криз — на Середньому Сході і на Мадярщині. Американську двопартійну делеґацію очолює сенатор Теодор Ґрін з Ровд Айленду, демократ.

ТАРЗАН, ч. 3777. В пастці.

Тимчасово осліплений збільшувальним склом ловця, Тарзан кинувся назад під захист лісу.

Немов поранена тварина, він ішов навпомацки до ями, шукаючи сховища під землею.

За кілька годин він трохи очуняв і ствердив, що його оточили вороги!